

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Oviedo, Francisco de

Lvgdvni, M.DC.LI.

IV. Quomodo differat accretio accidentalis à nutritione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95503](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95503)

formale aliis viuentis inadaequati habentis similem virtutem sensitiuam ad producendas sensationes. Ad vltimam obiectionem factam numero precedenti, respondeo terminum nutritionis esse vniuocum suo principio habenti virtutem producendi sensationem, & producendi principium adaequatum sensationis in his duobus praedicatis quatenus termino eadem correspondet, quia virtutem habet producendi sensationem & producendi per nutritionem aliud principium inadaequatum sensationis. Ex his ergo duobus praedicatis quae vniuocationem fundant inter principium, & terminum nutritionis, terminus supponit formaliter ex parte principij praedicatum, quod fundat vniuocationem in virtute producendi aliam virtutem sentiendi integraliter inadaequatam, seu aliud viuentis sensitiuum integraliter inadaequatum, & materialiter tantum praedicatum aliud, quod fundat vniuocationem in virtute producendi sensationem, & ita nutritio est actio formaliter vniuoca quatenus respicit principium, & terminum, quibus inest virtus producendi aliud principium sentiendi, & tantum materialiter quatenus respicit principium, & terminum, quibus inest similis virtus ad sensationes producendas, terminus enim non supponit formaliter ex parte principij virtutem, quae fundat hanc vniuocationem, sed quae priorem illam constituit. Secundum hanc sententiam consentimus argumentis adductis pro priori philosophandi modo, & soluta manent, quae pro posteriori adduximus.

PUNCTUM IV.

Quomodo differat accretio accidentalis à nutritione.

Accretio quantitativa, & accidentalis, sicuti substantialis augmentatio duplici modo contingit. Primò in non viuentibus per iuxta positionem. Secundò in viuentibus per intus sumptionem hausto alimento, dispensatoque per varias corporis partes, in quibus fit augmentatio quantitativa, quapropter multa, quae de augmentatione dicuntur, eodem modo de accretione dicenda sunt, utraque enim secundum easdem partes, & in eodem tempore contingere necesse est, cum quotiescumque nouam materiam acquirit substantia, quae augetur, illam acquirit quantitate informatam, antiqua si eadem sint accidentia in genito, & in corrupto, vel noua, si resolutio vsque ad materiam fiat in generatione. Eadem enim contingit in nutritione, quae est quaedam quasi partialis generatio substantiae, quae augetur, & corruptio alimenti, seu substantiae ex qua fit augmentum. Solent nonnulli obicere Aristotelem dicentem viuentem semper nutrire, non tamen semper augeri, ex quo inferre volunt nutritionem, & accretionem accidentalem non semper in eodem tempore contingere, & esse actiones realiter distinctas. Verumtamen hoc testimonium Aristotelis ad rem non est, quia cum in nutritione acquiritur noua pars materiae, & haec debeat informari quantitate, & non possit informari quantitate materiae antiquae, quia eadem quantitas, quae modò materiam hanc informat, non se potest extendere ad nouam materiam priori non relicta, necessarium cum noua parte materiae nouae quantitatatis debet accrescere viuenti. Aristoteles verò intendit praedictis verbis significare nutritionem fieri in viuentibus aliquando, ita ut non ex vi illius, neque ex vi quantitatatis denuo requiritur euadant maiora, quia tantundem amittunt per diminutionem substantialem, & accidentalem, quantum per augmentationem substantialem, & accretionem accidentalem acquirunt. Itaque eodem modo de substantiali augmentatione, & de accretione accidentalis philosophandum est, in ordine ad durationem, & extensionem, & in ordine partes, quibus contingit, neque vnquam augmentatio substantialis sine accretione contingit propter rationem dictam, neque accretio quantitativa sine noua augmentatione, quia nunquam acquiritur noua pars quantitatatis, sine noua parte materiae, neque noua pars materiae sine noua parte formae, si forma compositi, quae nouam materiam acquirit diuisibilis sit, aut sine eo quod forma compositi, si indiuisibilis est, quae in composito praecellit se extendat ad nouam illam materiam partem, & ita indiuiduè accretio quantitativa augmentationem substantialem comitatur. Definitur

Franc. de Ouedo, Philosoph. Tom. I.

accretio quantitativa: *Motus à maiori ad maiorem quantitatem, & diminutio accidentalis, seu decretio huic accretioni opposita definiri potest: Motus à maiori ad maiorem quantitatem.* Definitiones hae eodem modo explicandae sunt, quo explicui puncto definitiones augmentationis, & accretionis substantialis.

Difficultas est, in qua actione formaliter consistat haec accidentalis accretio, & quae actiones distinctae ab illis, quas in augmentatione substantiali annueramus in accidentalit accretione reperiantur. Patres Conimbr. cap. 5. quaest. 14. art. 2. asserunt accretionem esse actionem distinctam ab augmentatione, quam opinionem plures recentiores sequuntur. Accretionem quantitativam non distinguunt ab augmentatione substantiali defendunt Marf. lib. 1. de Generat. quaest. 10. Albert. de Saxonis quaest. 9. quibus subscribunt plerique recentiores asserentes per eandem actionem, qua substantiale compositum acquirit nouam substantiam absque vlla alia superaddita acquirere nouam quantitatem.

PRIMA CONCLUSIO: In accretione accidentalit non producit noua pars quantitatit. Probatur haec conclusio ex dictis Controuerf. 1. punct. 3. vbi probaui eandem quantitatem manere in genito, & in corrupto, & ita cum eadem quantitate remanet materia vnita viuenti, quam habebat dum erat sub alimenti forma.

SECUNDA CONCLUSIO: Ut viuentem habeat plus quantitatit non necesse est vniri quantitatem materiae praexistenti cum quantitate, quae materiae partem de nouo acquirit informatam, sed ex eo quod fiat nutritio substantialit, & materia, quae per nutritionem acquiritur fit informatam quantitate dicetur viuentem plus quantitatit habere. Ratio est facilis, quia quantitas illa informans materiam in nutritione acquiritam, etiam si cum quantitate praexistenti non vnatur pertinebit ad illud viuentem, quod ex nutritione resultat: ergo viuentem illud plus quantitatit habebit, ac habebat antea viuentem, quod ad nutritionem supponebatur. Antecedens probos, si modo quantitas mei brachij diuisa esset à quantitate corporit, tam quantitas corporit, quam quantitas brachij ad me pertineret: ergo ut ego habeam plus quantitatit non requiritur totam quantitatem esse inter se vnitam, sed sufficit informare materiam meam. Idem dicito de quocumque composito siue viuentit, siue non viuentit.

TERTIA CONCLUSIO: Ut viuentem, seu quodlibet corpus crescens fiat maius quantum, necesse est quantitatem antiquam, & partem quantitatit, quae illi aduenit inter se vniri, non tamen in vnitione, seu actione, qua producit talit vnio quantitatit consistet vltimò formaliter, & completiue accretio, quae subiectum fiet magit quantum. Requirit vnionem quantitatit sic probos: Ut fit maius quantum requiritur maior quantitas, sed vbi non est vnio quantitatit, ad quantitatem non potest esse maior quantitas, quantumuis noua quantitas adueniat, quia plures quantitates non vnita non vniam quantitatem maiorem constituent, sed maiorem multitudinem, seu maiorem numerum quantitatit. Secundam partem conclusionit probos. Possent saltem de potentia absoluta vniri quantitates, & non vniri subiecta illarum: sicuti possent vniri partes formae substantialit non vnito subiecto, sed diuiso in duo extrema, sed tunc non fieret vnium quantum, quod dicit vnium subiectum, & vniam quantitatem; ergo ratio formalit vltimò completiua non consistit in illa quantitatit vnione, siquidem haec non supponit omnes actiones requisitas ut fit vnium maius quantum.

QUARTA CONCLUSIO: Formaliter & vltimò completiue accretio obiecti primarij & per se quanti consistit in actione, per quam producit informatio, seu vnio inter vnitiuum quantitatit, & vnitiuum materierum, quae quidem informatio est vnio informatiua inter haec extrema, & vnio integralit inter informationem, seu vnionem quantitatit antiquae cum subiecto antiquo, & inter vnionem, seu informationem quantitatit nouae cum subiecto nouo. Haec conclusio probanda est eisdem rationibus, quibus probaui augmentationem substantialem consistere vltimò completiue in productione similis vnionit inter vnitiuum materierum, & vnitiuum formarum. Recole ibi dicta, & inuenies omnia eodem modo procedere in augmentatione accidentalit, quia sicut terminus illius actionit, in qua constituit substantialem augmentationem, qui est vnitiuum essentialit inter vnitiuum formarum, &

N n 2 mate

materierum respicit quatuor extrema, quorum est modus, duo vnitua relata tanquam materiam, & formam quorum est informatio, & duplicem aliam informationem, seu vnionem quandam inter materiam, & formam antiquam, & aliam inter materiam, & formam nouam, sic terminus huius actionis respicit quatuor alia extrema vnituum materierum, & vnituum quantitarum tanquam materiam, & formam quarum est informatio, & duplicem informationem, quandam inter quantitatem antiquam, & materiam antiquam, & aliam inter quantitatem nouam, & materiam nouam tanquam extrema, quorum integralis vnio, (voco nouam quantitatem, quia nouiter acquiritur non quia nouiter producatur.) Et ita sicuti actio illa vltimò, & completiue constituit vnum subiectum informatum vna forma substantiali substantialiter auctum, ita hæc actio vltimò, & completiue constituet vnum subiectum quantum accidentaliter auctum in ratione quanti.

7 Dabo quintam conclusionem postquam monuerim, consulo me dixisse in actione superaddita consistere formaliter augmentum subiecti primarij, & per se quantitatis, quod non vanè dictum colliges ex his, quæ iam subitio. Duplex est subiectum quantitatis in mea sententia; primum, cui quantitas inhaeret, & cui vnitur immediatè, hoc est, in mea sententia materia prima, cū qua quantitas constituit quoddam concretum accidentale ex materia substantiali & forma accidentali inter se vnitis. Aliud est subiectum secundarium videlicet totum, quod quantum denominatur tantum ratione materiæ, cui primariò, & per se inest quantitas. Hæc numero quantitas, & hæc numero informatio quantitatis nullam habent connexionem cum toto, quod tantum est subiectum denominationis, sed eadem numero permanebit siue totum permaneat, siue corumpatur dum eadem permaneat materia, licet dum est totum, illud quantum denominet. Ex his infero, & sic

QVINTA CONCLUSIO: actionem illam, in qua constituit vltimam rationem formalem accretionis subiecti primarij quantitatis, seu quanti resultantis ex quantitate, & subiecto primario, non ita intrinsecè & per se vltimò constituit totum substantiale maius quantitatiue, seu accidentaliter, vt non possit non illud constituere maius quantitatiue ex defectu subiecti, seu totius capaxis huius denominationis, quam extrinsecè quantitas toti substantiali communicat. Si tamen tale totum subsistat ex vi illius actionis accidentaliter, & quantitatiue augebitur. Rem probo, & explico. Possent de potentia absoluta hæc materia quanta hominis vniri illi materiæ primæ quantæ alimenti & quantitas hominis, & quantitas alimenti inter se vniri, & vnituum quantitarum vniri vnituo materierum, & illud informare, & adhuc materia alimenti retinere formam alimenti, & materia hominis formam hominis: in hoc casu esset vnum maius quantum ex materia hominis, & alimenti vnitis, quæ constituerent vnā materiam, & ex quantitate hominis, & alimenti, quæ constituerent vnā quantitatem integraliter vnitā, & ex vna materia, & vna quantitate vnitis resultaret vnum concretum quantitatum tantum ex materia, & quantitate hominis. Tamen hoc casu non dicitur compositum aliquod substantiale auctum quantitatiue, quia quantitas alimenti, etsi informet materiam vnitā materiæ hominis, non informat materiam hominis, & ita non constituit hominem magis quantum. Illa verò quantitas cum illa informatione, quam habet ad materiam nulla alia adueniente denominabit hominem auctum quantitatiue ex eo præcisè, quod forma hominis se extendat ad quantitatem, quam afficit quantitas, & illa denominatio formaliter à quantitate informante materiam, & non ab alia extensione formæ proueniet, quia hæc extensio tantum constituit subiectum, quod quantitas denominet quantitatiue auctum, quam denominationem ex defectu subiecti antea non tribuebat, quia formæ non supponunt per se subiectum, quod secundariò denominant. Sicuti in opinione, quæ asserit omnia accidentia præsentari per præsentiam huius quantitatis ex vi præsentia, quam modò habeo, constituitur formaliter præsens calor mihi adueniens, qui erit subiectum huius denominationis præsentis prouenientis à præsentia, quæ nunc est tanquam à forma, licet per se non supponat calorem quem postea tanquam forma constituet præsentem cum modò existat sine calore, quia forma tantum supponit subiectum, quod primariò affi-

cit, non verò quod afficit secundariò, & potest non afficere.

Ex his inferes, accretionem, ex vi cuius resultat vnum maius quantum importare præter actionem vnituum materierum, quæ communis est augmentationi substantiali, actionem productiuam vnionis informatiue inter vnionem integram materierum, & vnionem integram quantitatum, quæ informatio est integralis vnio inter informationem, seu vnionem informatiuam quantitatis antiquæ cum materia antiqua, & similem vnionem, seu informationem quantitatis nouæ cum materia noua. Inferes similiter per nutritionem, seu augmentationem substantialem, in qua acquiritur materia quantificata præcisè vnione inter ipsas quantitates, & omni actione tunc nouiter terminata ad partem, seu ad vnituum quantitatis, compositum acquirere plus quantitatis, quia acquisitio materiæ est acquisitio omnium, quæ materiæ insunt, & toti accrescunt omnia, quæ afficiunt materiam, quam acquirunt: Motusque nutritionis, seu augmentationis substantialis primariò, & per se terminatur ad substantiam, & secundariò ad quantitatem, & ad omnia accidentia, quæ insunt substantiæ, ad quam primariò terminantur, rectè enim potest idem motus plures terminos respicere, quemdam per se, & primariò, & alios secundariò ratione primarij.

PUNCTVM V.

De termino augmentationis, & diminutionis substantialis compositi.

Coincidit hæc quæstio in illam, quæ diuersis vocibus inquiri solet de terminis magnitudinis, & paritatis substantiæ, augmentatio enim, & diminutio eisdem terminis cingitur, quibus compositum augendum & diminuendum circumscribitur est, & non aliis. Vnde si compositum in infinitum potest extendi, in infinitum augeri poterit: & si in quacumque materia minori, & minori in infinitum potest conseruari, in infinitum poterit minui. Neque diuersa est difficultas de augmentatione substantiali & de accretione accidentali, quia semper indiuiduè coniunguntur, idè ne absque vtilitate terminos multiplicem, nomine augmentationis de substantiali, & accidentali disputationem instituiam. Iuxta opinionem Aristotelis circa continui compositionem duplex terminus necessariò assignandus est, quidam intrinsecus, extrinsecus alius tam in augmentatione, quam in diminutione rerum. Terminus intrinsecus augmentationis est ille, quem substantia potest attingere, & vltra quem non potest se extendere: verbi gratia, suppone tibi hominem posse replere statum nouem palmorum, & illam non excedere vltimum terminatum noni palmi, erit terminus intrinsecus hominis, & hic terminus magnitudinis vocatur ab Aristotelicis *maximum quod sit*, id est maximum incrementum, quod potest attingere. Terminus extrinsecus est ille, quem non potest attingere compositum, potest tamen replere quemcumque infra illum assignatum: verbi gratia, suppone hominem non posse crescere vsque ad nonum palmum complendum, & posse extendi in quacumque quantitate non attingente vltimum completium noni palmi; tunc dicitur homo extrinsecè terminatus versus magnitudinem, cuius terminus extrinsecus erit vltimum completium noni palmi, & terminus iste dicitur: *minimum quod non*, id est minimum incrementum, quod non potest attingere homo, quia omnia, quæ sub illo sunt potest homo replere, & omnia, quæ sunt supra illud, sunt illo maiora. Similiter versus magnitudinem duplex est terminus, quidam extrinsecus, alius intrinsecus: terminus intrinsecus est vltimus, ad quem per diminutionem potest substantia reduci: verbi gratia, pone formam hominis posse introduci in materiam vnius palmi, & non in aliam minorem: vltimum complementum vnius palmi erit terminus intrinsecus hominis versus paritatem, & hic terminus dicitur: *minimum quod sit*, hoc est minimum incrementum quod potest habere homo. Terminus extrinsecus est ille, in quo non poterit conseruari compositum, bene tamen in alio quocumque maiori: verbi gratia, suppone formam hominis non posse conseruari in materia vnius palmi, bene tamen in